

Ivan Knafeljc

PRIKAZ OBITELJSKOG APOSTOLATA U HRVATSKOJ

Na Teološkom-pastoralnom tjednu koji je održan od 26. do 29. siječnja o. g. u Zagrebu bio je u posebnoj dvorani priređen dokumentarni prikaz obiteljskog apostolata u Hrvatskoj. Dokumenti i publikacije zorno prikazuju rad Crkve na regeneraciji obitelji u Hrvatskoj. Poznato je da su obitelji osobito ugrožene naglim padom nataliteta i odlaskom brojnih očeva ili majki na rad u inozemstvo, dakle privremenom, a često i potpunom rastavom brakova. Uz to se nadovezuje cijeli niz vrlo teških problema. U istoj dvorani tijekom cijelog tečaja održavali su se sastanci i dogovori o konkretnom proširenju te nužne i hitne djelatnosti, u koju se sve više i aktivnije uključuju uz svećenike i laici. Cijela akcija ima izrazito koncilski karakter i treba da pomogne da Crkva u Hrvatskoj dobije ono »novo lice« koje svi priželjkujemo.

Tom prigodom dali su neki od organizatora i suradnika te akcije posebnu izjavu za Radio Vatikan i za naš časopis, kako bi i šira javnost upoznala tu akciju kojoj se još mnogi mogu priključiti.

Izjavama su sudjelovali:

O. STANKO WEISSGERBER, svećenik Družbe Isusove, radi na isusovačkoj teologiji u Zagrebu, bavi se i obiteljskim pastoralom i katehetikom. Ove godine je izišao njegov prvi moderni katekizam u obliku »dossiera« (dosjéa) za mladež 7. razreda (13. godine života). Iza toga slijede već izrađeni za 14. i 15. godinu života, dakle za mladež srednjih škola. Sve te knjige obuhvaćaju pubertet — najteže razdoblje za katehizaciju.

Uz oca Weissgerbera dao je izjavu JURAJ KEGLEVIĆ, elektroinženjer, zajedno sa suprugom gospođom MARIJOM KEGLEVIĆ, inženjerom kemije. Oni održavaju predavanja, odnosno razgovore sa zaručnicima.

Tu je i gospođa ANA ĆURLIN, zdravstveni tehničar. U okviru laičkog apostolata radi zajedno sa svojim suprugom na tečajevima za

zaručnike. S njom je suprug, g. ČIRO ČURLIN, ekonomist, radi zajedno sa suprugom u pripremi zaručnika za brak.

Prisutan je i otac PERO BULAT, pučki misionar, koji obilazi čitavu Hrvatsku držeći sv. misije i tečajeve za obiteljski apostolat. Tu je i vlč. MARKO MAJSTOROVIĆ, župnik u Sl. Brodu. Uz svoj rad posebno se zanima za obiteljski apostolat.

Postavili smo im pitanja:

Pitanje: *U okviru teološko-pastoralnog tjedna dan je poseban prikaz obiteljskog apostolata u Hrvatskoj. Zanima nas koju svrhu i kakav karakter ima taj apostolat?*

Odgovaraju:

O. PERO BULAT: Svrha je toga apostolata da se zapravo odgovori prvoj koncilskoj želji, a to je da u rješavanju obiteljskih problema sami laici odigravaju bitnu ulogu. Kad se dosad govorilo o obitelji ili o obiteljskoj regeneraciji, uvijek se ta stvar raspravljala manje-više samo među svećenicima. Koncil je otvorio vrata laicima i mi ne želimo ništa drugo nego da provedemo upravo to. S druge strane, želimo pokazati da je to jedini put kako da se ostvari preporod i spas našega naroda koji vapije za obnovom, a ona može doći jedino putem intenzivnijega rada i suradnje između laika i svećenika.

O. STANKO WEISSGERBER: Starija generacija svećenika ima neki strah od suradnje svećenika s laicima. To je možda uspomena iz predratnih vremena i predratnih oblika te suradnje. Međutim, mi primjećujemo ne samo to da u stvarima obiteljskog apostolata mi svećenici ne možemo sami toliko govoriti i da su tu neminovni laici. Vidimo zatim iz prakse da se, čim su oni ušli u taj rad, frekvencija mladih koji su dolazili na takve sastanke, udesetorostručila. I njihovim dolaskom stvar je postala ozbiljna i životna.

Ing. JURAJ KEGLEVIĆ: Mi smo u svojim brakovima doživjeli mnogo obiteljskih problema koje smo teško rješavali. Time smo stekli stanovito iskustvo i osjećamo potrebu da to kažemo mladim zaručnicima ili mladim bračnim parovima koji to žele od nas čuti.

Vlč. MARKO MAJSTOROVIĆ: Mislim da bi se na taj način ostvarila želja Sabora o zajedništvu u Crkvi i o uzajamnom radu u obiteljskom apostolatu između svećenika i laika.

O. PERO BULAT: Ipak bih još naglasio i veliku potrebu toga rada s obzirom na sadašnje stanje rastapanja i nestajanja naših obitelji. Obiteljski život je podloga svakoga i vjerskoga i narodnoga života. A upravo je obiteljski život danas kod nas u Hrvatskoj u najvećoj krizi. Zato bi to ujedno bio poticaj i, rekao bih, demonstracija velike potrebe, no također i mogućnosti da se dulje, ozbiljnije i sustavnije počne raditi širom domovine na tom području.

Gđa ANA ČURLIN: Radi se o pripremama mladih bračnih parova za njihov daljnji napredak u ljubavi. Kažemo da ljubav ne prestaje vjen-

čanjem nego da se razvija. To smo dokazali svojim životom i sretni smo i želimo to reći i drugima.

G. ČIRO ČURLIN: Iako ta naša nastojanja traže od nas stanovite žrtve i poteškoće, uskraćivanje, a ponekad možda i vlastitih zadovoljstava, ona nam stvaraju mnogo više zadovoljstva time što vjerujem da smo ljudima koji možda nešto ne znaju rekli nešto novo, donijeli nešto i da smo im na neki način pokazali da je život divna stvar, i da se isplati živjeti, da se isplati vjerovati i to da se isplati — kršćanski živjeti.

Pitanje: *Otkada se i na koji se način počeo kod nas u Zagrebu i u drugim centrima sustavno organizirati apostolat obitelji?*

O. STANKO WEISSGERBER: O počecima se može govoriti od 1962. g. Počelo se u bazilici Srca Isusova. Bio je to O. MATO JOVIĆ sa skupinom dobrih kršćana, koje već u ono vrijeme možemo smatrati začetnicima cijele akcije. Ona je kroz niz godina imala teškoća pa smo je jedne godine i prekinuli. Do 1968. g. jednom godišnje je bio poneki tečaj, a odonda se to proširilo po svim zagrebačkim župama. U posljednje dvije-tri godine cijela akcija prestaje biti samo zagrebačka jer se širi, što se tiče organiziranog oblika, i u Slavoniji. U jesen 1968. godine stvorila se uz pomoć zagrebačke skupine laika jedna skupina u Osijeku, koja je kroz određeni broj dana prošla svoju formaciju i produblјivanje. Nakon toga je nastala skupina u Sl. Brodu. Sad se formira u Rijeci. U Splitu već postoji jedna; ona još nije posve formirana, ali je već održala nekoliko tečajeva. I dubrovački biskup sprema takvu skupinu i već je nekoliko puta pozvao naše laike da se i ondje nešto formira. Možemo reći da se to širi u posljednje dvije-tri godine, upravo otkako je kriza naših obitelji na vrhuncu.

O. PERO BULAT: Upravo za vrijeme ovog tečaja očitovala se raznolikost tih akcija, pa i interes za njih. »Šutljiva većina« svećenika prolazila je kroz izložbenu dvoranu koja je bila pripremljena za ovaj svećenički tečaj i tu smo primijetili golem interes za taj posao i za takav apostolat. Gotovo da su to bili »mali izbori«. A što se tiče načina toga rada, ne idemo za tim da to bude jedan način, jedna struktura, jedno mjesto, jedno vodstvo, nego da to bude zaista spontano previranje laičkih snaga na različitim mjestima. I kad smo razmišljali kako ćemo svećenicima prikazati taj rad, došli smo na misao da jednostavno laike dovedemo na pozornicu pred svećenike, ovdje, gdje se održavaju plenarni sastanci i da laici govore sami o onome što rade. Evo, neka vam oni reknu nešto o svojim oblicima rada!

G. ČIRO ČURLIN: Ja sam preuzeo zadatak da dam kratak prikaz djelovanja tečajeva za zaručnike u gradu Zagrebu. Sastojao se u tome što smo prikazali povijest tih tečajeva, njihov rad i kako se oni danas odvijaju. Mi stalno nastojimo da taj rad što više unapređujemo, i to metodama koje nam se danas čine najprikladnijima. U Zagrebu se održavaju tečajevi svakog mjeseca, izuzev dva ljetna mjeseca. Oni obuhvaćaju šest tema o kojima govore svećenik, liječnik i bračni parovi. Teme su: razvitak ljubavi od poznanstva do danas, što vjera donosi u našu ljubav, prirodna

regulacija rađanja, savjeti liječnika za ulazak u bračni život, roditelji i mladi brak (punica-svekrva), dijete u našem životu. Smatramo da smo tim temama obuhvatili sve ono što je potrebno da mladi kandidati za brak i mladi bračni parovi treba da znaju. Nisu to neka teoretska predavanja, nego prenošenje naših iskustava, koja smo stekli u toku svog života, na zaručnike i na mlade bračne parove kako bi se oni upoznali s tom problematikom i izbjegli veće potrebe i sukobe u vlastitom životu. Koliko smo mogli primijetiti provodeći ankete i konzultirajući na druge načine učesnike u tim razgovorima, vidjeli smo da ih mladi prihvaćaju s oduševljenjem, da djeluju na njih uvjerljivo i da žele da se ti tečajevi održavaju jer mnogima koriste.

Ing. JURAJ KEGLEVIĆ: Bračni parovi koji sudjeluju pri održavanju takovih tečajeva imaju svoje posebne pripreme, koje se također provode putem tečajeva, u kojima ti bračni parovi razmišljaju i razgovorom se pripremaju te ujedno obnavljaju svoj kršćanski obiteljski život i stav da bi poslije mogli održavati ta predavanja. Takvi tečajevi imaju kasnije svake godine stanovita dodatna predavanja.

Pitanje: Da li vi, kao laici, sudjelujete u obiteljskom apostolatu isključivo držanjem predavanja na tečajevima za zaručnike i mlade bračne parove ili postoji još koji drugi oblik sudjelovanja?

Ing. JURAJ KEGLEVIĆ: Postoji još jedan oblik. Stvaraju se skupine obitelji koje se sastaju obično jedanput mjesečno. Jedan dio tih sastanaka je molitva, a zatim slijede razgovori o našim zajedničkim obiteljskim problemima koji nam se čine osobito važnima u pojedinim situacijama ili se također unaprijed dogovorimo o čemu ćemo razgovarati pa tako na sastanku razradimo unaprijed pripremljenu temu. To mi također nazivamo »Zajednica naše Gospe«.

O. PERO BULAT: Jedan oblik takva rada jesu pokušaji da stvorimo obiteljske centre, savjetovaništa.

O. STANKO WEISSGERBER: U svakom velikom gradu s katoličkim stanovništvom u svijetu postoji neko savjetovanište za mladež i savjetovanište za bračne drugove. Mi smo u Zagrebu ove jeseni uspjeli početi time tako da jedan liječnik (kršćanin), kojemu po potrebi pridolazi psihijatar (kršćanin), moralist-svećenik i po potrebi socijalna radnica dežuraju svake srijede uveče dva do tri sata. Tako i svećenici mogu iz ispovjedaonice slati ljude koji imaju probleme ne samo moralne, nego i probleme koji su ujedno napola i medicinski. Tu se mogu svratiti i oni mladi bračni parovi koji se spremaju ekspresno na brak, tj. koji će za koji dan poći na vjenčanje, a nemaju vremena za temeljitiju uputu. Ovdje se mogu temeljito porazgovoriti s katoličkim liječnikom i dobiti savjete. U to savjetovanište navraćaju se najviše bračni parovi — i da čuju jednom točno o pravom naravnom reguliranju porođaja, koje Crkva odobrava enciklikom »Humanae vitae«, i da iznesu svoj problem, bilo tjelesni, ili medicinski, ili psihički, ili bilo koji drugi problem koji spada više na liječnika. To je dragocjena stvar i liječnik svake večeri kada dežura ima neprestano

novih posjetilaca. U svakoj je zagrebačkoj crkvi oglas: »Savjetovalište za brak Nadbiskupije zagrebačke, prima se svake srijede od 19 do 21 sat.«

O. PERO BULAT: Jedan od načina je briga za inicijaciju mladeži. Mladež se nalazi u odlučnim godinama pred velikim životnim pitanjima, o kojima crpi spoznaje često iz vrlo ružnih izvora. Zato pojedini oženjeni laici dolaze u ekipama u pojedina mjesta pa u toku tri-četiri večeri govore mladima o pojedinim vidicima odgoja za kršćanske humane odnose među spolovima. Imali smo takvih pokusa ove jeseni u Baranji na četiri mjesta, gdje se nikako ne proživljava snažan kršćanski život, ali se i ta prilično sekularizirana mladež, dapače i ona ateistička, vrlo lijepo odazvala. Dolazio je velik broj mladih ljudi. Sudjelovali su u razgovoru i bili su zadovoljni s onim otvorenim liječničkim riječima. Sutradan je govorio bračni par, dok je treći dan govorio svećenik. Cijelo to vrijeme ta znatiželja i otvorenost u pitanjima nisu slabile, nego su, naprotiv, neprestano rasle. Mi smatramo da je to vrlo dobro dopunjavalo ono što je svećenik govorio o inicijaciji života. Ostali načini rada jesu: otvaranje centra kakav postoji u Sl. Brodu, gdje se osobito nastoji oko sustavnije brige za one obitelji koje su u potrebi — bilo karitativno, bilo nastojanjem oko sprečavanja abortusa, bilo da se pomaže i maloj djeci, bilo na koji drugi način koji je s tim u vezi, da ne ostanemo na riječima nego da predemo na konkretnu pomoć i djela.

Pitanje: *Govori se da sličan centar kakav postoji u Sl. Brodu namjeravate formirati i u Zagrebu. Možete li nam reći nešto поблиže o tome?*

O. STANKO WEISSGERBER: Razlika je u imenu. Kod nas je u Zagrebu savjetovalište, koje će, nadamo se, razviti još šire djelovanje. U Brodu je centar koji nema tu vrst djelovanja, on više okuplja brojne obitelji i ima više raznolik i ne tako definiran oblik.

O. PERO BULAT: Što se tiče zagrebačkoga, kako Nadbiskup zamišlja, treba da stvar dođe odozdo. Neka stvari idu, neka se razvijaju. A zasad još nije sazrelo vrijeme, koliko mi znamo, za veliki zajednički centar, za sustavni rad u Hrvatskoj.

O. STANKO WEISSGERBER: Radi se o skupini onih koji studiraju, o skupini teologâ, moralistâ, psihologâ, sociologâ, koji u pozadini cijele akcije promatraju naš narod, zbivanja te znanstvenim radom daju direktive. Dakako da se ta stvar ne može roditi tako brzo.

Pitanje: *Čuli smo ovdje o obiteljskom apostolatu riječ svećenika, svoju su riječ rekli i supruzi. Molimo i prisutne supruge da nam reknu svoje misli i zapažanja o svom sudjelovanju u obiteljskom apostolatu.*

Gđa MARIJA KEGLEVIĆ: Ja bih rekla da je svako predavanje mali preporod. Čovjek se zamisli i prije nego što će govoriti drugima promisli i o svojem životu. Kada čovjek dadne sebi truda da nešto promisli o svojem životu, onda se nešto mijenja. Tako mi osjećamo pozitivan utjecaj onoga što govorimo mladima. Ne samo da smo njima pomogli, nego zapravo pomažemo i sebi.

Gđa ANA ĆURLIN: Kod priprema za ta naša predavanja, odnosno u razgovorima pri pripremama mladih parova za brak naišli smo na ovo pitanje: da li vi riskirate kad ulazite u takav način rada, odnosno kad pristupate razgovorima? Evo, sada je rečeno da u stvari dobivamo. Ja mogu također reći da dobivamo. Ako bismo išli s time da riskiramo, onda bismo bili na mrtvoj točki, ne bismo uopće počinjali, ne bismo imali ljubavi. Sve, naime, što radimo, radimo iz ljubavi i bez prethodnog velikog smišljanja, u spontanoj želji da svoj život lijepo prenesemo na druge, odnosno da im kažemo da je život lijep. Istina, nije uvijek lijep, treba neki put prebroditi i krize. To također u svojim predavanjima kažemo našim mladim tečajcima.

O. PERO BULAT: Treba istaknuti tu velikodušnost naših laika kada treba prinositi žrtvu. Znaju po čitave noći žrtvovati, žrtvuju od svoga radnog vremena, pače i od svoga počinka i tako velikodušno da znaju reći: u po dana, u po noći mi smo sretni da svojim svjedočenjem možemo pomoći drugima na koje mi uvijek gledamo sa željom da oni zaista dobiju od onoga što mi imamo.

Nakon prve večeri Teološko-pastoralnog tečaja, na kojoj su laici, među njima i spomenuta dva prisutna supruga, dali svoja svjedočanstva i prikaz svog apostolskog rada, mnogi su svećenici izjavili da im je baš to veće na tečaju značilo mnogo više od cijelog niza teoretskih predavanja koja su se mogla slušati na tečaju. Sami su svećenici to doživjeli kao ohrabrenje u vlastitom svećeničkom radu i kao otvaranje novih perspektiva.

Pitanje: *Kakve su perspektive za proširenje tog rada ne samo u sjevernoj Hrvatskoj nego i u ostalim krajevima, napose u Bosni i Hercegovini, u Primorju i u južnoj Hrvatskoj?*

O. STANKO WEISSGERBER: Želio bih dodati jedan ispravak dosadašnjem mišljenju koje je ovdje izrečeno. Poželjno je da se ti dosad već postojeći oblici rada prošire i u ostale gradove i u mjesta po našoj zemlji. A za neke novije, još zrelije, koji pretpostavljaju neki studij i neku financijsku bazu, nismo ovog časa sposobni. U Bosni još nema ni sadašnjih oblika. Neki se svećenici zanimaju. U Dalmaciji već postoje počeci.

O. PERO BULAT: Mi smo osjetili ovih dana kao neku veliku glad. Ali budući da je sav taj posao, rekli bismo, došao odozdo, jer mu se nitko nije posve posvetio, jer je to posao svakoga, uz njegov vlastiti posao — još jedno zanimanje, on čeka da se još više razbudi da onda može doći do nekog većeg sistematskog kretanja. A smatramo da će do toga i doći, gledajući na potrebu i gledajući, baš ovih dana, i na oduševljen prijem kod svećenika.

Pitanje: *Vidjeli smo na tečaju da postoje počeci u gradovima. Kakvi su pokušaji na selu?*

O. PERO BULAT: Baš zahvaljujući toj inicijativi iz grada, koja je bila presađena najprije u Osijek i u Sl. Brod, prelazili smo preko ta dva grada provincije i u sela. I lanjske godine su oni koji su bili formirani

kao predavači iz provincije imali predavanja na različitim večerima, na kojima je prisustvovalo (lanjske godine) samo u Slavoniji oko 1000 osoba, mladića, djevojaka, mladih muževa i žena, jer oni su uglavnom kroz to prolazili. Ove godine to se proširuje u prilično mnogo mjesta. Ja smatram da smo ove jeseni bili u desetak takvih sela gdje se to radilo. S druge pak strane u selima se pokušavala jedna lijepa inicijativa, da se, naime, stvaraju skupine različitih obitelji koje će živjeti svojim skupnim životom, da zajednica kao zajednica na neki način kao ponese čovjeka. Pala je vrlo lijepa misao da se to poveže na *rodbinskoj bazi*. Župnik — svećenik se navrati u »klan«, rekli bismo, u obitelji, kojih može biti sedam do deset. Među njima provede dva-tri sata u razgovoru, u dijalogu koji pomaže produbljivanju problema koji spadaju na tu skupinu obitelji. Vidjeli smo da je to poticalo mnoge obitelji da žive novim životom zbog ponosa čitave one loze ili čitavoga roda. Smatramo da je to vrlo lijep način i pokušaj da se povezuju obitelji na selu, bez organiziranja i bez sustavnog stvaranja nekih skupina.

G. ĆIRO ĆURLIN: Htio bih još nešto reći u vezi s time što se govori da situacija još nije zrela da se otvori centar. Ne znam kakva su kretanja uopće u tom smislu u Hrvatskoj, samo bih želio istaknuti da sam danas za vrijeme dva-tri sata, koliko sam sjedio u posebno uređenoj sobi obiteljskog apostolata na tečaju, primio nekoliko poziva od župnikâ iz raznih krajeva Hrvatske sa željom da laici što prije, bilo sami, bilo u okviru pučkih misija, dođu i da na taj način pred njihovim vjernicima posvjedoče to svoje uvjerenje o obiteljskom životu i o obiteljskom apostolatu. Imamo konkretno prijedloga iz Krka, iz Novalje, Istre, Poreča, pa iz Lošinja i da ne nabrajam dalje. U svakom slučaju već sam razgovarao i s nekim svećenicima iz splitske nadbiskupije, koji su, rekao bih, raširenih ruku dočekali naš prijedlog da dođemo u neke gradove u Dalmaciji i da tamo njima pomognemo formirati i njihove vlastite ekipe laika, koje bi nastavile taj rad na njihovu području.

O. STANKO WEISSGERBER: Ta obiteljska akcija ima nekad i neku svoju centralnu, nećemo reći službenu formu. Mi smo se iz Slavonije i Zagreba sastali na bratski sastanak sa zagrebačkim nadbiskupom 7. listopada prošle godine. To je bila neka bratska konferencija bez ičega službenog, i to je taj naš zajednički forum. Dana 9. prosinca prošle godine sastali smo se opet i smislili kako ćemo na ovom tečaju nastupiti. Zaključili smo da je za cijelu akciju najvažnije da cijelu stvar prikažemo brojnom skupu svećenika. To smo i učinili. Opet ćemo se sastati u nekom kolegijalnom bratskom dogovoru za daljnji rad. Tako je taj rad već povezan i nije razbijen, atomiziran. Dakle, imamo već svoj centar u nekom smislu, bez službenog određenja.